

ความชุกในการสูบบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ และปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของนักเรียนหญิง มัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รัชณี วีระสุขสวัสดิ์* นวลจันทร์ ประเคนรี** วันเพ็ญ ดวงมาลา** วันทนีย์ ทองหนู*
ปาริชาติ ใจสุภาพ* พวงทอง เตชะสิริโกศล*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษา ณ.จุดหนึ่งของเวลา วัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความชุก พฤติกรรมการสูบบุหรี่ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สุ่มตัวอย่างด้วยวิธี multistage random sampling คำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วยสัดส่วนพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง เก็บรวบรวมข้อมูลได้ 2,900 ชุด โดยใช้แบบสอบถามผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่มีร้อยละ 11.9 เป็นผู้ที่เคยสูบบุหรี่ร้อยละ 2.62 และยังคงสูบบุหรี่ร้อยละ 9.28 กลุ่มที่ยังคงสูบบุหรี่เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพร้อยละ 60.6 เกรดเฉลี่ย 2.01-2.50 มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่ร้อยละ 73.0 ส่วนใหญ่เริ่มสูบเมื่ออายุ 14-15 ปี มักสูบกับเพื่อนและสูบเวลาเครียด ปริมาณการสูบเฉลี่ยน้อยกว่า 10 มวนต่อเดือน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่พบว่าการมีเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ (odds=7.528, 95%CI=5.795-9.781) อายุต่ำกว่า 18 ปี (odds=2.217, 95%CI=1.460-3.367) เกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 3 (odds=2.183, 95%CI=1.610-2.960) การศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (odds=1.367, 95%CI=1.059-1.765) มีคนในครอบครัวสูบบุหรี่ (odds=1.364, 95%CI=1.059-1.756) วัยรุ่นหญิงจึงเป็นกลุ่มที่ควรต้องเฝ้าระวังใกล้ชิดและดูแลต่อเนื่องเช่นกัน ควรณรงค์การไม่สูบบุหรี่ในกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่วัยเด็ก สร้างทัศนคติที่ถูกต้อง สร้างเสริมให้มีทักษะชีวิตที่เข้มแข็ง และควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมคลายเครียดที่เหมาะสมและสร้างสรรค์

คำสำคัญ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ นักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

* พยาบาลวิชาชีพ กลุ่มงานจิตเวช โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี

** พยาบาลวิชาชีพ กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี

ความชุกในการสูบบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่และปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของนักเรียนหญิง

มัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รัชณี วีระสุขสวัสดิ์ นวลจันทร์ ประเคนรี วันเพ็ญ ดวงมาลา วันทนี ทองหนูน ปารีชาติ ใจสุภาพ พวงทอง เตชะสิริโกศล

บทนำ

จากการวิเคราะห์สถานการณ์การบริโภคยาสูบของประชากรไทย พ.ศ.2534-2549 พบว่าอัตราการสูบบุหรี่เป็นประจำของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ลดลง แต่กลับพบแนวโน้มการสูบบุหรี่เป็นครั้งคราวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.54 เป็นร้อยละ 2.97 ซึ่งผู้สูบบุหรี่เป็นประจำได้ในอนาคต ส่วนการสูบบุหรี่ในกลุ่มเยาวชนชนนั้น การสำรวจการสูบบุหรี่ในเยาวชนของโลก (Global Youth Tobacco Survey) ระหว่างปี พ.ศ. 2543-2550 จากประเทศสมาชิก 140 ประเทศ พบว่าอัตราการสูบบุหรี่ของเด็กผู้ชายเด็กผู้หญิงใกล้เคียงกัน มีผู้ที่เริ่มสูบบุหรี่ก่อนอายุ 10 ปี ร้อยละ 16.9 ขณะที่ร้อยละ 10 ของผู้ที่ไม่เคยสูบบุหรี่มีแนวโน้มที่จะสูบบุหรี่ในปีถัดไป สำหรับแนวโน้มการสูบบุหรี่ของผู้หญิงรวมถึงวัยรุ่นหญิงในปัจจุบันมีอัตราที่สูงขึ้น ข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี พ.ศ.2552 พบว่าผู้หญิงอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่สูบบุหรี่มีร้อยละ 2.01 นอกจากนี้การศึกษาของมณฑล เก่งการพานิชระหว่างปี พ.ศ.2550-2554 ก็พบว่าอัตราการสูบบุหรี่ของผู้หญิงเพิ่มสูงขึ้นจากเดิมร้อยละ 1.9 ขึ้นมาเป็นร้อยละ 2.1 โดยที่อัตราการสูบบุหรี่ในภาคใต้และภาคอีสานมีจำนวนค่อนข้างสูงกว่าภาคอื่นๆ จากการศึกษาดังกล่าวพบที่พบได้ว่าผู้หญิงที่สูบบุหรี่จะมีโอกาสและเสี่ยงต่อการเกิดโรคต่างๆ ได้มากกว่าผู้หญิงที่ไม่สูบบุหรี่ ไม่ว่าจะเป็นโรคมะเร็ง

ปากมดลูกและมะเร็งเต้านม โรคเกี่ยวกับปอดและทางเดินหายใจ โรคเกี่ยวกับระบบความดันโลหิต โรคหัวใจหลอดเลือด โดยพบได้ว่าผู้หญิงที่สูบบุหรี่เสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูกสูงกว่าถึง 4 เท่า เสี่ยงต่อการเกิดอาการหัวใจล้มเหลวมากกว่าผู้หญิงไม่สูบบุหรี่ 2-6 เท่า และเสี่ยงต่อการเกิดหัวใจวายกะทันหันเพิ่มขึ้น 20 เท่า⁽¹⁾

สำหรับการสูบบุหรี่ในกลุ่มเยาวชนชนนั้น วัยรุ่นที่สูบบุหรี่จะมีสถิติของพฤติกรรมเสี่ยงอื่นๆ เพิ่มขึ้นหลายเท่าเมื่อเทียบกับวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเป็น “marker” ของพฤติกรรมเสี่ยงที่ไม่เหมาะสมอื่นๆ การป้องกันวัยรุ่นไม่ให้สูบบุหรี่จึงเป็นการป้องพฤติกรรมเสี่ยงอื่นๆ อีกด้วย⁽²⁻⁴⁾ มีผลการศึกษาที่พบว่า ระดับการศึกษา ผลการเรียน กลุ่มเพื่อน บุคคลในครอบครัว เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการสูบบุหรี่⁽⁴⁻¹¹⁾ และจากรายงานของเรณู บุญจันทร์⁽¹²⁾ ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนก็พบอัตราการสูบบุหรี่ของเยาวชนหญิงร้อยละ 6.9 ในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ในส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีจำนวนประชากรจำนวนมาก หากยังไม่มี การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนหญิงในภาพรวม ซึ่งการทราบถึงอัตราการสูบบุหรี่และปัจจัยที่ทำให้เรียนนักศึกษาหญิงสูบบุหรี่จะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่นำมาวางแผนป้องกันและช่วย

เหลือไม่ให้นักเรียนนักศึกษาหญิงตกเป็นเหยื่อของการสูบบุหรี่และเป็นการป้องกันโรคที่เกิดจากบุหรี่ รวมทั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอื่นๆ ด้วย ผู้วิจัยจึงได้จัดทำการศึกษาขึ้นเพื่อศึกษาความชุกการสูบบุหรี่และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีการศึกษา

เป็นการศึกษาแบบเชิงพรรณนา ณ.จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (cross-sectional descriptive research) ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายระดับ (multi-stage sampling) โดยแบ่งจังหวัดเป็น 4 ระดับตามจำนวนประชากร คือ จังหวัดที่มีประชากรมากกว่า 1.5 ล้านคนขึ้นไป ประชากร 1.5-1 ล้านคน ประชากร 9.9-5 แสนคน และจังหวัดที่มีประชากรต่ำกว่า 5 แสนคน แล้วแบ่งตามสัดส่วนได้ 6 จังหวัด จากนั้นสุ่มโรงเรียนและวิทยาลัยอาชีวศึกษาในแต่ละจังหวัดนั้นๆ การคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดย P แทนค่าสัดส่วนพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนหญิงมี

ค่าเท่ากับ $0.069^{(12)}$ กำหนดค่า sampling error (e) เท่ากับ 0.01 และมีระดับนัยสำคัญที่ 0.01 คำนวณได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 2,467 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามตอบด้วยตนเอง ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป พฤติกรรมการสูบบุหรี่ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยขออนุญาตจากผู้บริหารสถานศึกษา ชี้แจงการเก็บข้อมูลแก่อาจารย์ผู้รับผิดชอบในการเก็บข้อมูล ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามต้องยินดีสมัครใจเข้าร่วมการศึกษาตอบ ซึ่งการไม่เข้าร่วมในการศึกษาจะไม่มีผลใดๆ ตามคำชี้แจงที่ระบุในเอกสาร

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้จัดทำแบบสอบถามจำนวน 3,000 ชุด ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ของขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้ เพื่อลดปัญหาอัตราการตอบกลับที่อาจต่ำกว่าจำนวนที่คำนวณไว้สามารถเก็บข้อมูลและตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลได้ 2,900 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.67 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ด้วยความถี่ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่วิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ

การศึกษานี้ได้ผ่านการพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี (033/2553) ก่อนเริ่มการเก็บรวบรวมข้อมูล

ความชุกในการสูบบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่และปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของนักเรียนหญิง

มัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รัชณี วีระสุขสวัสดิ์ นวลจันทร์ ประเคนรี วันเพ็ญ ดวงมาลา วันทนี ทองหนูน ปาริชาติ ใจสุภาพ พวงทอง เตชะสิริโกศล

ผลการศึกษา

ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 17-18 ปี (ร้อยละ 62.3) ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ร้อยละ 50.6 และ 49.4 ผลการเรียนส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยมากกว่า 3.00 มีกลุ่มเพื่อนสนิทสูบบุหรี่ร้อยละ 29.6 มีบุคคลในครอบครัวสูบบุหรี่ร้อยละ 49.7 โดยเป็นพ่อที่สูบบุหรี่ร้อยละ 34.8 จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 2,900 คนนี้ มีผู้ที่เคยสูบบุหรี่และยังคงสูบบุหรี่อยู่จำนวน 345 คน คิดเป็นร้อยละ 11.9 โดยเป็นผู้ที่เคยสูบบุหรี่แล้ว 76 คน หรือร้อยละ 2.62 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และผู้ที่ยังคงสูบบุหรี่อยู่ 269 คน หรือร้อยละ 9.28 (ตารางที่ 1)

เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ (หรือผู้สูบบุหรี่) ทั้งในกลุ่มผู้ที่เคยสูบบุหรี่และกลุ่มที่ยังคงสูบบุหรี่อยู่ (ตารางที่ 1) ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 58.8 มีอายุ 17-18 ปี เป็นกลุ่มที่ศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ร้อยละ 60.6 ด้านผลการเรียนส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.01-2.50 มีกลุ่มเพื่อนสนิทสูบบุหรี่ถึงร้อยละ 73.0 โดยเป็นเพื่อนชาย ร้อยละ 59.4 และเพื่อนหญิง ร้อยละ 26.7 มีคนในครอบครัวสูบบุหรี่ ร้อยละ 62.9 ส่วนใหญ่เป็นพ่อที่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 40.6)

สำหรับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของผู้ที่เคยสูบบุหรี่จำนวน 345 คน (ตารางที่ 2) พบว่ามีผู้ที่เคยสูบบุหรี่และหยุดสูบบุหรี่ได้นานกว่า 12 เดือน จำนวน 76 คน (ร้อยละ 22.03) และมีผู้ที่ยังคงสูบบุหรี่

จำนวน 269 คน (ร้อยละ 77.9) ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 42.6) เริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุ 14-15 ปี แต่ก็พบว่าการสูบบุหรี่ตั้งแต่อายุต่ำกว่า 10 ปี อยู่ร้อยละ 4.6 ปริมาณการสูบบุหรี่เฉลี่ย 10 มวนต่อเดือน พฤติกรรมการสูบบุหรี่มักสูบบุหรี่กับเพื่อน เวลาเครียด/กลุ่มใจ รองลงมาคือเวลาสนุกสนานกับเพื่อน ด้านความต้องการที่จะเลิกสูบบุหรี่ในขณะนี้ร้อยละ 15.7 ส่วนกลุ่มที่ต้องการเลิกแต่ยังไม่พร้อมมีร้อยละ 25.79 ขณะที่กลุ่มที่ต้องการเลิกวันนี้และกำลังพยายามเลิกด้วยตนเองมีร้อยละ 16.2 และ 10.4 ตามลำดับ และมีผู้ที่เคยพยายามเลิกแต่ไม่สำเร็จ ร้อยละ 9.9

ด้านปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ (ตารางที่ 3) พบว่าการมีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่ อายุมากกว่า 18 ปี ผลการเรียนที่ได้เกรดเฉลี่ยน้อยกว่า 3 มีความสัมพันธ์การสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนหญิงที่มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่มีความเป็นไปได้ที่จะสูบบุหรี่สูงถึง 7.5 เท่า ของนักเรียนหญิงทั่วไป ส่วนอายุที่น้อยกว่า 18 ปี และเกรดเฉลี่ยที่ต่ำกว่า 3 มีโอกาสที่ 2.2 และ 2.1 เท่า ตามลำดับ

วิจารณ์

ความชุกของการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการศึกษาที่พบได้ที ร้อยละ 11.9 โดย

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูล	จำนวนทั้งหมด N=2900 (ร้อยละ)	ผู้ไม่สูบบุหรี่ n=2555 (ร้อยละ)	ผู้สูบบุหรี่ n=345 (ร้อยละ)
1.อายุ			
15-16 ปี	904 (31.2)	806(31.5)	98(28.4)
17-18 ปี	1808 (62.3)	1605(62.8)	203 (58.8)
19-20 ปี	188(6.5)	144(5.6)	44(12.8)
2.ระดับการศึกษา			
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	1468 (50.6)	1332 (45.9)	136 (39.4)
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ	1432 (49.4)	1223 (54.1)	209 (60.6)
3.ผลการเรียนในทอมที่ผ่านมา			
1.00-1.50	77 (2.7)	50 (2.0)	27 (7.8)
1.51-2.00	220 (7.6)	159 (6.2)	61 (17.7)
2.01-2.50	618 (21.3)	510 (20.0)	108 (31.3)
2.51-3.00	959 (33.1)	871 (34.1)	88 (25.5)
มากกว่า 3.00	1026 (35.4)	965 (31.8)	61 (17.7)
4.กลุ่มเพื่อนสนิทสูบบุหรี่			
ไม่มี	2043 (70.4)	1950 (76.3)	93 (27.0)
มี (เลือกได้หลายข้อ)	857 (29.6)	605 (23.7)	252 (73.0)
-เพื่อนชาย	675 (23.3)	470 (18.4)	205 (59.4)
-เพื่อนหญิง	255 (8.8)	163 (6.4)	92 (26.7)
-เพื่อนสาวประเภท 2	116 (4.0)	72 (2.8)	44 (12.8)
-แฟน	178 (6.1)	122 (4.8)	56 (16.2)
5.คนในครอบครัวสูบบุหรี่			
ไม่มี	1460 (50.3)	1332 (52.1)	128 (37.1)
มี	1440 (49.7)	1223 (47.9)	217 (62.9)
-พ่อ	1009 (34.8)	869 (34)	140 (40.6)
-แม่	19 (0.7)	14 (0.5)	5 (1.4)
-พี่ชาย/น้องชาย	286 (9.9)	231 (9)	55 (15.9)
-พี่สาว/น้องสาว	17 (0.6)	8 (0.3)	9 (2.6)
-ปู่/ตา/อา/ลุง/น้ำ	374 (12.9)	309 (12.1)	65 (18.8)
-ญาติใกล้ชิด	248 (8.6)	197 (7.7)	51 (14.8)

ความชุกในการสูบบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่และปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของนักเรียนหญิง
มัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รัชณี วีระสุขสวัสดิ์ นวลจันทร์ ประเคนรี วันเพ็ญ ดวงมาลา วันทนี ทองหนูน ปารีชาติ ใจสุภาพ พวงทอง เตชะสิริโกศล

ตารางที่ 2 พฤติกรรมการสูบบุหรี่และความต้องการเลิกสูบบุหรี่

ข้อมูล (ผู้ที่สูบบุหรี่ 345 คน)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ปริมาณการสูบบุหรี่		
-เคยสูบและเลิกแล้ว	76	22.03
-ยังคงสูบบุหรี่	269	77.97
น้อยกว่า 10 มวนต่อเดือน	147	42.61
สัปดาห์ละ 5-10 มวน	48	13.9
สัปดาห์ละ 10-20 มวน	15	4.3
วันละ 1-5 มวน	31	9.0
วันละ 6-10 มวน	15	4.3
มากกว่า 10 มวนต่อวัน	13	3.8
อายุที่เริ่มสูบบุหรี่ (ปี)		
-ต่ำกว่า 10 ปี	16	4.6
-11 - 13 ปี	41	11.9
-14 - 15 ปี	147	42.6
-16 - 17 ปี	122	35.4
-18 - 19 ปี	19	5.5
ช่วงเวลาสูบบุหรี่ (เลือกตอบได้ 3 ข้อที่ชอบมากที่สุด)		
-เครียด/ก্লุ้มใจ	96	27.8
-สนุกสนานกับเพื่อนๆ	73	21.2
-แล้วแต่สถานการณ์	70	20.3
-เวลาดื่มกับเพื่อน	55	15.9
-ไม่มีอะไรทำ/เคยชิน	39	11.3
-เหงา	10	2.9
-สบายใจ ผ่อนคลาย	2	0.6
ผู้ที่สูบด้วย		
-คนเดียว	37	10.7
-กับเพื่อน	156	45.2
-ทั้ง 2 แบบ	152	44.1

ความต้องการเลิกสูบบุหรี่		
-ไม่ต้องการเลิก	54	15.7
-ต้องการเลิก แต่ยังไม่พร้อม	89	25.79
-เคยเลิกแต่ไม่ได้ผล	34	9.9
-ต้องการเลิกวันนี้	56	16.2
-กำลังพยายามเลิกด้วยตนเอง	36	10.4

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่

ปัจจัย	Adjust odds	95% CI	P-vale (0.001)
อายุ (≤18 ปี / >18 ปี)	2.217	1.460-3.367	<0.001
ระดับการศึกษา (ม.ปลาย / ปวช.)	1.367	1.059-1.766	0.016
ผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย < 3 / เกรดเฉลี่ย > 3)	2.183	1.610-2.960	<0.001
เพื่อนสนิท (สูบบุหรี่ / ไม่สูบบุหรี่)	7.528	5.795-9.781	<0.001
คนในครอบครัว (สูบบุหรี่ / ไม่สูบบุหรี่)	1.364	1.059-1.756	0.016

ส่วนใหญ่เริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุ 14-15 ปี ในกลุ่มนี้ เป็นผู้ที่เคยสูบแต่เลิกสูบแล้วมากกว่า 12 เดือน ร้อยละ 22.03 ส่วนผู้ที่ยังคงสูบบุหรี่อยู่มีสูงถึง ร้อย ละ 77.97 ใกล้เคียงกับการศึกษาของ ธราดล เก่ง การพานิช ในปี พ.ศ.2551 ที่พบว่านักเรียนหญิง มัธยมศึกษาต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และ อุดมศึกษา ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล มีการสูบ บุหรี่แม่เพียง 1 ครั้ง เฉลี่ยร้อยละ 13.1⁽⁷⁾ ซึ่งจะ เห็นว่าอัตราการสูบบุหรี่ในนักเรียนหญิงเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาของ ยุวลักษณ์ ชัน อาสา ปี พ.ศ.2541 ที่พบอัตราการสูบบุหรี่ของวัย รุ่นหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพฯ

ที่ร้อยละ 4.9⁽⁶⁾ ส่วนการศึกษาจากต่างประเทศนั้น Maziak และ Mzayek ศึกษาในนักเรียนหญิง ระดับมัธยมศึกษาของซีเรีย พบความชุกร้อยละ 6.6⁽¹³⁾ ส่วนในจีน Yang และคณะ พบอัตราการ สูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง ในปี 1998 มี ร้อยละ 12.8⁽¹⁴⁾

ด้านพฤติกรรมการสูบบุหรี่ พบว่ากลุ่ม ตัวอย่างมักสูบบุหรี่กับเพื่อน โดยมักจะสูบเวลา เครียด/กลุ่มใจ และเวลาสนุกสนานกับเพื่อน สอดคล้องกับผลการศึกษาก่อนหน้านี้ที่พบว่าวัยรุ่น หญิงที่สูบบุหรี่มักสูบเมื่อเครียดหรือไม่สบายใจและ มักสูบในกลุ่มเพื่อนๆ^(7,8,10,15) ส่วนความต้องการที่

ความชุกในการสูบบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่และปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของนักเรียนหญิง

มัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รัชณี วีระสุขสวัสดิ์ นวลจันทร์ ประเคนรี วันเพ็ญ ดวงมาลา วันทนี ทองหนูน ปารีชาติ ใจสุภาพ พวงทอง เดชะสิริโกศล

จะเลิกสูบนั้น พบว่าประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่มีความต้องการที่จะเลิกสูบบุหรี่แต่ยังไม่พร้อม เคยเลิกแต่ไม่ได้ผล และยังไม่ต้องการจะเลิกสูบบุหรี่ในขณะนี้ ซึ่งอาจเป็นไปได้ที่กลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ส่วนใหญ่สูบบุหรี่ในปริมาณน้อยกว่า 10 มวนต่อเดือน ทำให้คิดว่าปริมาณการสูบบุหรี่ยังไม่มากนัก จึงยังไม่เห็นความสำคัญของการเลิก ส่วนในกลุ่มที่ต้องการเลิกวันนี้และกำลังพยายามเลิกด้วยตนเอง มี ร้อยละ 16.2 และ 10.4 ใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ ธราดล เก่งการพานิช⁽⁷⁾ ที่พบความต้องการเลิกสูบบุหรี่ร้อยละ 17.3 และผลการศึกษาของศุภชัยวิชัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบที่พบว่า จำนวนครั้งของการพยายามเลิกบุหรี่ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป มีร้อยละ 16.28 โดยในกลุ่มนี้มีผู้ที่เคยพยายามเลิกบุหรี่มาแล้ว 1 ครั้ง ร้อยละ 38.14 รองลงมาคือ เคยพยายามเลิกบุหรี่มาแล้ว 3 ครั้ง ขึ้นไป ร้อยละ 36.41 และเคยพยายามเลิกบุหรี่มาแล้ว 2 ครั้ง ร้อยละ 25.45⁽²⁾ จะเห็นได้ว่าผู้ที่สูบบุหรี่มีความต้องการที่จะเลิกและพยายามเลิกสูบบุหรี่ถึงร้อยละ 20-40 ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการให้ความช่วยเหลือ ทั้งกลุ่มที่ยังไม่ตระหนักที่จะหยุดสูบบุหรี่และในกลุ่มที่ต้องการเลิก ควรจะต้องมีช่องทางที่สะดวกและเหมาะสมที่ผู้สูบบุหรี่สามารถเข้ามาใช้บริการ รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจให้พร้อมที่จะเลิก รวมทั้งสร้างความมั่นใจว่าสามารถเลิกได้ นอกจากนี้ การช่วยเหลือหรือป้องกันการสูบบุหรี่ก็ควรคำนึงถึงปัจจัยเรื่องกลุ่มเพื่อนและความเครียด นอกเหนือจากการ

ให้ความรู้ในเรื่องพิษภัยบุหรี่

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่เรียงตามลำดับของโอกาสในการสูบบุหรี่ ได้แก่ การมีเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่, อายุต่ำกว่า 18 ปี, มีบุคคลในครอบครัวที่สูบบุหรี่ กำลังศึกษาอยู่ในระดับอาชีวศึกษาหรือสายอาชีพ มีเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 3 ซึ่งก็สอดคล้องกับรายงานการศึกษาที่ผ่านมา^(6-10,15-22) โดยเฉพาะการมีกลุ่มเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่นั้น อาจกล่าวได้ว่าวัยรุ่นเป็นกลุ่มเสี่ยงด้วยลักษณะเฉพาะของวัยรุ่นที่เป็นวัยอยากรู้ อยากลอง ต้องการการยอมรับทั้งในกลุ่มเพื่อนและในสังคม ต้องการแสดงออกอย่างเต็มที่ ร่วมกับปัจจัยแวดล้อมที่มีกลุ่มเพื่อนชักจูงหรือทำแบบอย่างให้เห็นอยู่เสมอ จะมีอิทธิพลสูงมากที่ทำให้เพื่อนๆ หันมาสูบบุหรี่ตามหรือเป็นปัจจัยสำคัญในการเริ่มต้นการสูบบุหรี่⁽¹³⁾ ซึ่ง Yang ก็พบว่าปัจจัยที่อำนวยความสะดวกในการทำนายสูงสุดในการสูบบุหรี่มวนแรก คือ กลุ่มเพื่อน ที่ร้อยละ 44⁽¹⁴⁾

สำหรับเด็กผู้หญิงที่มีพ่อแม่สูบบุหรี่ โดยเฉพาะของแม่ที่สูบบุหรี่ให้บุตรสาวเห็นเป็นแบบอย่างจะยิ่งทำให้เด็กผู้หญิงสูบบุหรี่มากขึ้น⁽²³⁾ และสอดคล้องกับการศึกษาของ Maziak และ Mzayek⁽¹³⁾ ซึ่งทำการศึกษากลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศซีเรีย ก็พบเช่นกันว่าผู้ปกครองและญาติใกล้ชิดที่สูบบุหรี่เป็นปัจจัยในการทำนายที่มีผลมากที่สุดต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียน (OR=4.4, 95%CI=2.7-7)

ในประเด็นนักเรียนหญิงที่มีผลการเรียน

ต่ำและเรียนในระดับอาชีวศึกษาหรือสายอาชีพจะ
สูบบุหรี่มากกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ
สายสามัญนั้นก็ไปในแนวทางเดียวกันกับหลาย
การศึกษาที่ผ่านมา^(6,11,17) อาจเป็นไปได้ว่าเด็กที่
เรียนในสายสามัญมักจะเป็นเด็กที่มีผลการเรียน
เฉลี่ยสูงกว่าสายอาชีพ ขณะที่ในการเรียนก็มักจะ
มุ่งมั่นเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นและมีการแข่งขัน
มากกว่าเด็กที่เรียนในสายอาชีพ นอกจากนี้กลุ่ม
เพื่อนและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันทั้งเรื่องทัศนคติ
ผลการเรียน ผู้ปกครอง กลุ่มเพื่อน ก็อาจเป็น
ประเด็นที่ทำให้กลุ่มดังกล่าวมีความเสี่ยงในการสูบ
บุหรี่ยิ่งกว่า

จากผลการศึกษาในครั้งแสดงให้เห็นว่า
กลุ่มนักเรียนหญิงก็เป็นกลุ่มเสี่ยงที่ไม่ควรละเลย
เนื่องเพราะแนวโน้มการสูบบุหรี่มีมากขึ้นกว่าในอดีต
อีกทั้งเป็นกลุ่มที่มีการเลียนแบบเพื่อน การติดตาม
กระแสแฟชั่นและค่านิยมต่างๆ ซึ่งบริษัทการค้าทุก
ประเภทรวมทั้งบุหรี่ยี่ห้อต่างๆให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้
หญิงในการเป็นกลุ่มเป้าหมายสำหรับขยายการ
ตลาด วัยรุ่นหญิงจึงเป็นกลุ่มที่ควรต้องเฝ้าระวัง
ใกล้ชิดและดูแลต่อเนื่องเช่นกัน การรณรงค์สร้าง
ทัศนคติที่ถูกต้อง สร้างเสริมให้มีทักษะชีวิตที่เข้ม

แข็ง การจัดการกับความเครียดและการเสริมสร้าง
EQ รวมทั้งการส่งเสริมให้มีกิจกรรมคลายเครียดที่
เหมาะสมและสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตามการสร้าง
กระแสของสังคมรวมทั้งการเฝ้าระวังควรระบุกลุ่ม
เป้าหมายที่ชัดเจนในการดำเนินการ เช่น ช่วงอายุ
ที่เริ่มต้นมีการสูบบุหรี่ (ซึ่งพบมีการเริ่มสูบบุหรี่ตั้งแต่
ก่อนอายุ 10 ปี และพบมากที่สุดระหว่างอายุ 14-
15 ปี หรือตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น)
นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ ครอบครัวที่สูบบุหรี่
นอกจากนั้นควรมีการเชิญชวนให้ผู้ปกครองเข้ามา
มีส่วนร่วมรับรู้ถึงความเสี่ยง ปัจจัยที่ทำให้เด็ก
นักเรียนสูบบุหรี่หรือใช้สารเสพติดอื่นๆ และร่วม
รับผิดชอบในการดูแลพฤติกรรม เพื่อสร้างพลังภูมิ
ต้านทานและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมด้วย

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณศูนย์วิจัยและ
จัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.) และ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
(สสส.) ที่กรุณาสนับสนุนงบประมาณ ผู้บริหาร
สถานศึกษาทุกแห่งที่อนุญาตให้เข้าทำการศึกษา
รวมทั้งอาจารย์ผู้ประสานงานและนักเรียน
นักศึกษาทุกคนที่ให้ความร่วมมืออย่างดี

ความชุกในการสูบบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่และปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของนักเรียนหญิง

มัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รัชณี วีระสุขสวัสดิ์ นวลจันทร์ ประเคนรี วันเพ็ญ ดวงมาลา วันทนีย์ ทองหนูน ปารีชาติ ใจสุภาพ พวงทอง เตชะสิริโกศล

เอกสารอ้างอิง

1. ฉันทชาย สิทธิพันธ์ [อินเทอร์เน็ท]. ผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสตรี. จดหมายข่าว “สร้างสุข” 2550; 71. [สืบค้นเมื่อ 10 ธ.ค. 2552] เข้าถึงได้จาก <http://www.ashthailand.or.th/>.
2. มณฑา เก่งการพานิช. หญิงไทยกำลังตกเป็นเหยื่อ มูลนิธิการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่. 2553. [สืบค้นเมื่อ 10 ธ.ค. 2552] เข้าถึงได้จาก: <http://www.ashthailand.or.th/>.
3. มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ร่วมกับบริษัทคอมพิวเตอร์เนชั่นแนล จำกัด. สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. ทรรศนะของประชาชนต่อผู้หญิงไทยที่สูบบุหรี่: กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. 2549. [สืบค้นเมื่อ 10 ธ.ค. 2552] เข้าถึงได้จาก <http://www.ipoll.thorg/article/smoke/smoking.htm>.
4. มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่และสำนักวิจัยเอแบคโพลล์. รายงานการสูบบุหรี่ของนักเรียนนักศึกษาและพฤติกรรมปัญหาที่เกี่ยวข้อง: กรณีศึกษานักเรียนนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับปริญญาตรี จาก 25 จังหวัด ทั่วประเทศไทย พ.ศ.2548. กรุงเทพฯ. [สืบค้นเมื่อ 10 ธ.ค. 2552] เข้าถึงได้จาก <http://www.ipoll.thorg/article/smoke/smoking.htm>.
5. มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่และสำนักวิจัยเอแบคโพลล์. การสำรวจพฤติกรรมและทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ของผู้หญิงไทย: กรณีศึกษาประชาชนอายุ 15-30 ปี และกลุ่มผู้หญิงที่สูบบุหรี่ในเขตกรุงเทพมหานคร. [สืบค้นเมื่อ 10 ธ.ค. 2552] เข้าถึงได้จาก <http://www.ipoll.thorg/article/smoke/smoking.htm>.
6. ยุวลักษณ์ ชันอาสา. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนหญิงในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล. 2541.
7. ธราดล เก่งการพานิช, มณฑา เก่งการพานิช. พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. 2551.
8. อัจฉราวรรณ สร้อยทอง. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในกลุ่มวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วิทยาการระบาด). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. 2542.
9. อุไร สุมาริธรรม. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยากับการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน

- กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2535.
10. วิลารรณ ประทีปแก้ว, พรเทพ ล้อมพรม. การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนในจังหวัดนนทบุรี. วารสารสุขศึกษา 2553; 33(115): 76-95.
 11. สมหมาย กล้าณรงค์ และคณะ. พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน. 2552. [สืบค้นเมื่อ 12 ธ.ค. 2553] เข้าถึงได้จาก <http://www.ashthailand.or.th>.
 12. เรณู บุญจันทร์. การศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนมัธยมตอนต้น มัธยมปลาย และอาชีวศึกษา จังหวัดระนอง. จากเว็บไซต์มูลนิธิธรรมาวุธเพื่อการไม่สูบบุหรี่. 2552. [สืบค้นเมื่อ 10 เม.ย. 2553] เข้าถึงได้จาก <http://www.ashthailand.or.th>.
 13. Maziak W, Mzayek F. Characterization of the smoking habit among high school students in Syria. Eur. J Epidemiol 2000; 16(12): 1169-76.
 14. Yang G, Ma J, Chen AP, Brown S, Taylor CE, Samet JM. Smoking among adolescents in China: 1998 survey findings. Int J Epidemiol 2004; 33(5): 1103-10.
 15. ภาสกร รัตเดชสกุล และคณะ. พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของประชากรในเขตอำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด. 2551. [สืบค้นเมื่อ 15 ธ.ค. 2553] เข้าถึงได้จาก <http://www.ashthailand.or.th>.
 16. ปรียาภรณ์ ชูเอียด, นรลักษณ์ เอื้อกิจ. ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของนักศึกษาวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาในเขตภาคใต้ตอนบนประเทศไทย. วารสารควบคุมยาสูบ 2550; 1(2): 43-55.
 17. ฉินท์ญาดา รongเดช และคณะ. พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชน จังหวัดตรัง. จากเว็บไซต์มูลนิธิธรรมาวุธเพื่อการไม่สูบบุหรี่. 2552. [สืบค้นเมื่อ 9 มิ.ย. 2554] เข้าถึงได้จาก <http://www.ashthailand.or.th>.
 18. ศรัญญา เบญจกุล, มณฑา เก่งการพานิช, ลักขณา เต็มศิริกุลชัย. สถานการณ์การบริโภคยาสูบของประเทศไทย พ.ศ. 2534-2550. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์. 2551.
 19. บุปผา ศิริรัศมี และคณะ. การวิจัยการติดตามผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ ระยะที่ 1: การสำรวจข้อมูลพื้นฐานในอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี. 2548. [สืบค้นเมื่อ 9 มิ.ย. 2554] เข้าถึงได้จาก <http://www.ashthailand.or.th>.
 20. GUO Q. et al. Utility of the theory of reasoned action and theory of planned behavior for predicting Chinese adolescent smoking. Addict Behavior 2007;

ความชุกในการสูบบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่และปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของนักเรียนหญิง
มัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รัชณี วีระสุขสวัสดิ์ นวลจันทร์ ประเคนรี วันเพ็ญ ดวงมาลา วันทนีย์ ทองหนู่น ปารีชาติ ใจสุภาพ พวงทอง เตชะสิริโกศล

32(5): 1066-81.

21. Tjora T, Hetland J, Aarq LE, Qverland S. Distal and proximal family predictors of adolescents' smoking initiation and development: a longitudinal latent curve model analysis. BMC Public Health 2011; 11: 911.
22. Gaeta G, Del Castello E, Cuomo S, E-fuso L, Boccalatte A. Family and

friends who smoke: influence on adolescents. G Ital Cardiol 1998; 28(3): 259-66.

23. มัณฑนา เหมชะญาติ. ปัจจัยพยากรณ์การสูบบุหรี่ตามทฤษฎีการกระทำพฤติกรรมโดยเจตนาของนักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดจันทบุรี. วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี 2548; 16(1): 22-36.

The Prevalence of Smoking Behavior and Factors Related to Smoking Behavior among Female Students of High Schools and Vocational Colleges in North-Eastern Thailand

Ratchanee Veerasuksawatt Nuanjan Prakenree** Wanpen Duagmala***

Wantanee Thongnun Parichat Jaisupap* Poughthong Trychasilrikosol**

Abstract

The purpose of this cross-sectional, survey research was to determine the prevalence and predictors of smoking behavior among female students at high schools and vocational colleges in North-Eastern Region of Thailand. The sample size was calculated by estimating proportion of smoking female students and randomized by multistage random sampling. The instrument was self-administered questionnaires developed by the researchers. The content validity was assessed by three experts. Percentage, mean, and multiple logistic regression analyses were used in the study. The 2,900 out of 3,000 questionnaire papers were returned. The overall prevalence of cigarette smoking was 11.9 percents, including current smokers (9.28%) and quitters (2.62%). The majority was vocational students (60.6 %) with an average grade of 2.01-2.50, noticeably, the participants commonly reported to smoke with close friends (73%). They mostly started smoking at the age between 14 and 15 years, on the occasions with friends and when they stressed out. A number of cigarettes were less than 10 per month. Smoking behaviors were associated with factors including, close friends (odds=7.528, 95%CI 5.795-9.781), ages less than 18 years (odds=2.217, 95%CI 1.460-3.367), average grades less than 3.00 (odds=2.183, 95%CI 1.610-2.960), vocational college student (odds=1.367, 95%CI 1.059-1.765) and family members (odds= 1.364, 95%CI 1.059-1.756). The authors suggested that female adolescent was also a risk group for cigarette smoking, whom should be closely monitored. Anti-smoking campaigns and life skill training should be started at the early age to adjust the attitudes toward smoking behavior and to avoid risk behaviors. The adolescents who were at risk should be encouraged to use their leisure time appropriately.

Keywords: smoking behavior, factors related to smoking behavior, female students, high school students, vocational college students.

* Registered Nurse. Department of Psychiatry, Sanpasitthiprasong Hospital, Ubon Ratchathani.

** Registered Nurse. Department of Nursing, Sanpasitthiprasong Hospital, Ubon Ratchathani.